

KULTÚRA

Škôlkari súťažili v speve a recitácii

Priestory Krajského kultúrneho strediska v Žiline začiatkom júna zaplnilo 41 detí predškolského veku z regiónu horného Považia, ktoré v priebehu dvoch dní absolvovali súťaž v recitácii a v speve pod názvom Eniki, beniki, klíki bé...

„Dokonale pripravené, vyobliekané a s úprimným úsmevom na tvári svojimi výkonnými potešili učiteľov, rodičov, ale aj odbornú porotu,“ povedala Viktória Svetkovská z Krajského kultúrneho strediska v Žiline. V kategórii recitácia boli členmi poroty: Dáša Švaňová – ZŠ Budatín, Ľubica Brennerová

– ZŠ Varín a Jozef Abafi – vedúci Divadelného klubu Makovice pri KrKS v Žiline. Prvé miesto udelili Olivii Štachuovej zo ZŠ s MŠ Dlhé Pole. Spevácke čísla hodnotili Daniela Srnanková – vedúca DFS Stavbárik zo Žiliny, Janka Veselá – vedúca DFS Čipovička zo Žiliny a Mária Hrebeňárová – pedagóg spevu na ZUŠ L. Árvaya v Žiline a vedúca speváckej zložky FS Rozsutec. Prvé miesto si vyspievala Chiara Mária Chudinová z MŠ Čajakova v Žiline. Umiestniť sa nemohli všetci, ale každé dieťa odchádzalo s malou odmenou. **-kk-, -vs-, snímka z archívu KrKS**

Stratená (m)óda

Vývoj odevnej produkcie v období rokov 1945 – 1989 na Slovensku. O tom bude prednáška Zuzany Šidlíkovej v Rosenfeldovom paláci 27. júna o 17. h. Výskum orálnej histórie, archívov, dobových periodík a možnosti zbierania módy v múzejných inštitúciách ponúkajú nový pohľad na domácu odevnú kultúru: fungovanie priemyselných závodov, limity zákazkovej tvorby či fenomén domácej výroby. Zuzana Šidlíková napísala o móde niekoľko kníh, ktoré predstaví na prednáške. **-rp-**

Vystavené diela sa zaoberajú fenoménom alebo problematikou pamäti a informácie

Medzi informáciou a pamäťou je podtitul druhého pokračovania projektu Prvého múzea intermédií (PMI), ktorý otvorili v Považskej galérii umenia v Žiline. **Predstavuje kolekciu diel sprostredkujúcu pohľad na fenomén pamäti a informácie.**

Považská galéria umenia v Žiline sa špecializuje na súčasné a aktuálne umenie. Ako jediná už od polovice 90. rokov zbiera diela, ktoré sú objektmi, inštaláciami, videoinštaláciami, jednoducho formami, ktoré nie sú tradičnými médiami. Na základe toho vznikol nápad vytvoriť projekt Prvé múzeum intermédií, ktorého ambíciou bolo ukázať, že takéto diela sú už trvalou súčasťou novej histórie slovenského umenia a je záujem o to, aby sa i také dielo stalo zbierkovým predmetom, obzvlášť v galérii, ktorá má dlhodobú históriu získavania týchto diel do zbierky. „Chceli sme, aby návštevníci vedeli, čo je objekt, čo je inštalácia, čo je video, čo videoinštalácia, jednoducho formy, ktoré sa označujú ako intermédiálne umenie alebo nové médiá,“ vysvetlila Mira Sikorová-Putišová, kurátorka a autorka koncepcie.

PMI II

Prvý diel projektu Prvého múzea intermédií teda predstavoval rôzne objekty, inštalácie i video. Mnohí z nás majú isto ešte doteraz v pamäti napríklad rohaté vajčička – inštaláciu z piatich objektov Laca Terena. Expozíciu otvorili v roku 2012. V tomto roku na ňu nadviazal projekt Prvé múzeum intermédií II s podtitulom Medzi informáciou a pamäťou, ktorý z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Autorka koncepcie do nej sústredila šesť autorov s dielami, ktoré sa zaoberajú fenoménom alebo problematikou pamäti a informácie v rôznych autorských prístupoch.

PAMÄŤ - FREKVENTOVANÁ TÉMA

„Pamäť je stále frekventovaná téma v umení,“ prezradila. „Umelci sú senzitivní na rôzne spoločenské zmeny, sú barometrom situácie, ktorá je okolo nás, vnímajú ju v širších i historických

súvislostiach. Diela v expozícii sprostredkujú pohľad na fenomén pamäti ako problematiky prítomnej v slovenskom umení po roku 1989,“ priblížila nám kurátorka.

Prezentujú ju diela s leitmotívom reflexie skúseností z minulosti – ako foriem osobnej pamäti či, naopak, podávanej cez optiku kolektívneho videnia. Ako nám tiež prezradila, diela tematizujú i prítomnosť tzv. historickej pamäti, no i riziko jej zlyhávania, ako v realizáciách Juraja Bartuzsa a Antona Čierneho, ktoré sú odkazmi na 2. svetovú vojnu. Alebo o nej komunikujú cez úzko vymedzený individuálny (telesný) rámec, čo možno vidieť v objekte Ilony Németh, v ktorom sa nachádzajú nakumulované vlasy, čiže je akýmsi „pamäťovým archívom“ odkazujúcim na identity neznámych ľudí.

INFORMÁCIA - PAMÄŤOVÁ STOPA

Informácia, ktorá inak tvorí aj bázu pre vytváranie pamäťových stôp, čím je s pamäťou úzko spätá, zastrešuje skupinu ďalších realizácií vytvárajúcich tematický pendant k predošlým dielam. Charakterizujú ich procesy metaforického i reálneho uchovávaní informácie. Predstavuje ich inštalácia Romana Ondáka, jedného z najznámejších slovenských umelcov v zahraničí. „Volá sa Zázračné dieťa a pozostáva z troch častí – stôl, stolička, stolčeky a na nich sú uložené akváriá, v ktorých sú vo formaldehide naložené knihy. Autor ňou evokuje nielen určité zariadenie sa v čase, ale i moment večného udržania i „uchovania“ informácií.

„Vo viacerých dielach je obsahom informácie i vizuálne umenie samotné, čím sa stáva podnetom pre úvahy o prevádzke umenia, jeho podstate a jeho prenikaní do každodennosti. Vidíme

Stano Masár: Slovenské výtvarné umenie 20. storočia, 2005.

to v dielach Stana Masára, ktorý výrazne zjednodušenou formou prepísal viacero ikonických diel slovenského umenia 20. storočia, no pritom zachoval podstatu – esenciu ich vizuálnej informácie, a Petra Rónaia, ktorého inštalácia je jednak určitým autorským archívom, no zároveň informáciou o tom, že autor poníma umenie, svoju umeleckú prax a bežnú realitu ako neoddeliteľné a prekrývajúce sa oblasti,“ povedala Mira Sikorová-Putišová.

Diela – akvizície prezentované v aktuálnej expozícii Prvého múzea intermédií II získala galéria postupne v rozmedzí rokov 1993 – 2015, najmä formou nákupov, no i darov od autorov.

SATELIT

Súčasťou expozície je projekt Prvé múzeum intermédií II – Satelit. Ide o rozšírenú prezentáciu autorov z expozície Prvé múzeum intermédií II, ktorá bude obmieňaná v pravidelných cykloch. „Jeho cieľom je ešte viac rozotvoriť pohľad na tvorbu jednotlivých

výtvarníkov prezentovaných prácou v aktuálnej expozícii.“

Aktuálny príspevok Stana Masára Portréty inštitúcií (séria ART PLAN), 2017 je sériou malieb ako alúzií/pripodobení navigačných tabuliek z prestížnych múzeí umenia v Európe. „Vychádza z línie jeho programu, v ktorej sa zamýšľa nad mechanizmami prezentácie vizuálneho umenia, kde svet, obrazne povedané, „za“ umením, ktoré môžeme bežne vidieť vo výstavných miestnostiach, nie je druhotný. Naopak, je dôležitou súčasťou tohto komplexu, avšak neviditeľnou a zdanlivo nepodstatnou,“ vysvetlila nám kurátorka. Umelec vybrané tabuľky (napríklad Fortsetzung der Ausstellung – Exhibition Continues z Hamburger Bahnhof/Staatlichen Museen in Berlíne) so zachovaním príslušného typu písma a grafiky prepisuje do malieb väčších formátov, čím ich situuje do pozície autonómnych umeleckých diel.

Katarína Kvašňovská, snímka z archívu PGU

POZVÁNKY

Ekoplagát

Ekoplagát 2017 je názov výstavy, ktorú otvorí v Považskej galérii umenia v Žiline vo štvrtok 29. júna o 17. h. Ekoplagát je medzinárodná súťažná prehliadka plagátov s tematikou ochrany prírody a životného prostredia. **-pgu-**

Silbaš - dedina snov

Kanadský Slovák Ondrej Mihál napísal už tretiu knihu o živote pristahovalcov do Kanady. Príde ju predstaviť osobne do Krajskej knižnice v Žiline 29. júna o 17. h. Pozývame vás snívať o Silbaši, slovensko-srbskej dedine vo Vojvodine. **-ab-**

Záverečný koncert

V stredu 28. júna sa v SZUŠ na Predmestskej ul. v Žiline uskutoční záverečný koncert predškolských programov Hudobnej školy YAMAHA Žilina: Robík, Prvé krôčiky k hudbe a Rytmické krôčiky. Začiatok je o 16.30 h. **-kk-**

Gitarový maratón

Pozývame vás na štvrtý ročník Gitarového maratónu, ktorý sa uskutoční v ZUŠ F. Špániho v Žiline 29. júna o 17. h v koncertnej sále. **-zuš-**

Galakonzert ŠKO

Nádvorie kaštieľa Chateau Gbelany sa rozozvučí tónmi Štátneho komorného orchestra Žilina spolu so sopránom Adriany Kučerovej, a to vo štvrtok 29. júna o 19. h. Na programe budú zvučné mená ako Rossini, Čajkovskij, Verdi, Mozart či Johann Strauss. **-ško-**

Letná čítareň

Čítareň v literárnom parčíku za knižnicou je otvorená. Pozývame vás prečítať si dennú a inú periodickú tlač, knihy alebo sa len zahrať s deťmi za Krajskou knižnicou v Žiline. Čítareň bude otvorená v priaznivom počasí každý pracovný deň od 10. do 16.30 h. **-ab-**

Poradňa o hubách

So začínajúcim letom začína aj poradenský servis pre širokú verejnosť v Makovického dome v Žiline. Každý pondelok, počnúc 3. júlom, sa o 13. h budete môcť stretnúť s Miroslavom Štípalom a nechať si od neho poradiť ohľadom húb. **-krks-**

AMFO 2017

Foyer ŽSK zaplnili víťazné fotografie z krajskej súťaže neprofesionálnej fotografickej tvorby AMFO 2017. Výstava potrvá do 20. júla. **-krks-**

3333 km putovania

Považské múzeum v Žiline vás pozýva na výstavu fotografií 10 krajín Európy, ktoré v sebe zahŕňajú 3333 km putovania po Jakubskej ceste zo Slovenska do Compostely ako most národov Európy. Výstava bude prezentovaná v novej výstavnej miestnosti pod terasou Budatínskeho hradu (oproti kaplnke) do 30. júna. **-pm-**

VYHODNOTENIE SÚŤAŽE

VYHRALI STE CD

V 24. čísle ste s nami hrali o album Snenie od Pavla „Caba“ Cabadaja. Správnu odpoveďou na otázku, ako sa volal jeho prvý album, je Bijú hodiny. CD, ktoré si môže vyzdvihnúť na inzercii Žilinského večerníka, vyhŕáva **Monika Mičková**.

KNÍŽNÝ TIP OD IKARU

Lars Kepler: Lovce králikov

Ak sa v telefóne ozve detský hlas odriekavajúci básničku o králikoch, začnite sa báť o svoj život!

Je tu ďalšia „nadupaná“ novinka od autora bestsellerov Hypnotizér, Zmluva podľa Paganiniho, Svedkyňa ohňa, Uspávač, Stalker, Ihrisko. Lars Kepler a jeho Lovce králikov vás vtiahne a uspokojí aj tých najväčších fanúšikov severskej detektívky. Autorská dvojica Lars Kepler opäť raz dokázala, prečo patria k tomu najlepšiemu, čo sa u nás

zo severského krimi prekladá. Lovce králikov je dobre zamaskovaný a jeho psychológiu, tak ako celú príbehovú líniu, autori geniálne prepracovali. Nenechajú vás ani na okamih vydýchnuť – čaká vás vražda ministra, vzostup a pády televízneho šéfkuchára, ale aj tajný spolok z minulosti, ktorý musí pykať za činy, ktoré napáchal. **-ič-**